

EUROBANK CYPRUS
QUARTERLY ECONOMIC MONITOR
Year 3, Issue 2, July 2018

Περίληψη

Η Eurobank Cyprus δημοσίευσε το δεύτερο τεύχος του 2018 της έκδοσης του Eurobank Cyprus Quarterly Economic Monitor. Στόχος η ενημέρωση των πελατών της για τις οικονομικές εξελίξεις στην Μεγαλόνησο και τις προκλήσεις που δημιουργούνται.

Στο παρόν τεύχος περιγράφονται η συνεχιζόμενη θετική πορεία της οικονομίας και δημοσιονομική σταθερότητα το πρώτο εξάμηνο του 2018, οι απόψεις των αξιολογικών οίκων και των διεθνών οργανισμών για τις μελλοντικές οικονομικές προοπτικές, ενώ αναλύεται σε βάθος και το σημαντικότερο χρηματοοικονομικό γεγονός του τελευταίου τριμήνου στη Μεγαλόνησο, που δεν είναι άλλο από την ταχέως εξελισσόμενη υπόθεση της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας (CCB). Η διαδικασία ιδιωτικοποίησης της CCB, που ξεκίνησε στα τέλη Μαρτίου από την κυβέρνηση, κατέληξε τελικά στην εκκαθάρισή της. Η εκκαθάριση της τράπεζας συνεπάγεται την μεταφορά των στοιχείων ενεργητικού της από την Ελληνική Τράπεζα, καθώς και τη μεταφορά των μη-εξυπηρετούμενων δανείων σε κρατική οντότητα που αναμένεται να συσταθεί για το σκοπό αυτό.

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του 2018 ήταν 4,0%, σημαντικά υψηλότερος του μέσου ρυθμού στην Ευρωζώνη που ήταν 2,5% ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που ήταν 2,4%. Ο ρυθμός αυτός παραμένει διαχρονικά ο υψηλότερος της δεκαετίας στην Κύπρο, από την εποχή που ξεκίνησε η διεθνής κρίση. Ο ρυθμός του τριμήνου προήλθε κυρίως από την αύξηση των εξαγωγών και λιγότερο από την ιδιωτική κατανάλωση, ενώ οι επενδύσεις μειώθηκαν κυρίως λόγω πωλήσεων πλοίων.

Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναθεώρησαν προς τα πάνω τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης του 2018 και 2019. Για τα δύο αυτά έτη η Επιτροπή προβλέπει ρυθμούς 3,6% και 3,3% ενώ το Ταμείο 4,0% και 4,2%. Ο πληθωρισμός δεν αναμένεται να ξεπεράσει το 1,6% το 2019 στη χειρότερη πρόβλεψη, ενώ η ανεργία θα βρίσκεται σε μονοψήφιο νούμερο. Και οι δύο οργανισμοί προβλέπουν επιδείνωση του ελλείματος τρεχουσών συναλλαγών.

Στον δημοσιονομικό τομέα, το πλεόνασμα του πρώτου πενταμήνου του 2018 έφτασε το 1,9% του ΑΕΠ, ενώ στο ίδιο πεντάμηνο του 2017, το αντίστοιχο πλεόνασμα ήταν 0,6% του ΑΕΠ.

Οι αξιολογικοί οίκοι συνέχισαν την πολιτική αναβάθμισης της κυπριακής οικονομίας. Τον Απρίλιο η Fitch αναθεώρησε την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση σε BB+, που είναι μόλις ένα σκαλοπάτι πριν την επενδυτική βαθμίδα. Στη συνέχεια τον Μάιο η DBRS αναβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της κυπριακής οικονομίας κατά μία βαθμίδα. Οι αναβαθμίσεις αυτές μάλιστα έγιναν παρά την αρνητική δημοσιότητα στον οικονομικό τύπο σχετικά με την Συνεργατική Τράπεζα.

Το μεγάλο γεγονός του δεύτερου τριμήνου ήταν τα τεκταινόμενα στη Συνεργατική Τράπεζα. Στο προηγούμενο τεύχος είχαμε αναφέρει ότι « η κρίση (στο Συνεργατισμό) αναμένεται να εκτονωθεί με βάση τη σωρευμένη εμπειρία, τις καλύτερες σημερινές δημοσιονομικές δυνατότητες, αλλά και το γεγονός ότι ο υπόλοιπος τραπεζικός τομέας έχει ενδυναμωθεί από πλευράς κεφαλαίων και ρευστότητας σε σχέση με το παρελθόν.»

Η πρόβλεψή μας επαληθεύτηκε: Αν και αρνητικές φήμες για την τράπεζα φόβισαν τους καταθέτες, οι οποίοι και άρχισαν σταδιακά να αποσύρουν τις καταθέσεις τους, το κυπριακό Δημόσιο κατάφερε να σταματήσει τον διαφαινόμενο πανικό, πρώτα με την αρχική κατάθεση €2,5 δις στη Συνεργατική και στη συνέχεια με την μέσω διαγωνισμού των περιουσιακών της στοιχείων σε μια υγιέστερη τράπεζα.

Η Ελληνική Τράπεζα αποδείχτηκε ο τελικός αγοραστής των καταθέσεων και των περισσότερων περιουσιακών στοιχείων της Συνεργατικής. Η περίμετρος των στοιχείων του ενεργητικού που η Ελληνική αγοράζει – συνολικής λογιστικής αξίας €10,3 δις - αποτελείται από €4,6 δις δανείων, €4,1δις ομολόγων και €1,6δις ρευστού. Το 45% του χαρτοφυλακίου των δανείων είναι στεγαστικά, το 33% καταναλωτικά, το 15% επιχειρηματικά και υπόλοιπο 7% δάνεια προς το κυπριακό Δημόσιο. Σημειώνεται ότι €0,5δις από τα δάνεια είναι μη-εξυπηρετούμενα, ενώ €2,1δις έχουν υψηλό κίνδυνο. Κατά συνέπεια η Ελληνική έλαβε συγχρόνως και εγγυήσεις για αυτά τα δάνεια από το κυπριακό Δημόσιο.

Το μεγαλύτερο μέρος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του Συνεργατισμού αναμένεται να μεταφερθεί σε ειδικό οργανισμό, που δημιουργείται ειδικά για το σκοπό αυτό. Είναι δάνεια ύψους περίπου €6δις. Με τον τρόπο αυτό – με την ολοκλήρωση της συναλλαγής - μειώνεται δραστικά το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων NPEs του τραπεζικού συστήματος, και φτάνει περίπου το 37%. Σημειώνεται, όμως, ότι το βάρος από οποιαδήποτε μελλοντική απώλεια μεταφέρεται στον φορολογούμενο ή στο δημόσιο χρέος.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η όλη διαδικασία είχε την έγκριση του SSM και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η εκκαθάριση της τράπεζας πραγματοποιείται κατά τρόπο ομαλό, σε αντίθεση με το παράδειγμα της Λαϊκής

Τράπεζας το 2013. Η έξοδος της CCB από την αγορά πραγματοποιείται χωρίς να επιβαρυνθούν οι καταθέτες, τόσο τα νοικοκυριά όσο και οι μη- χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, που είναι καλά προστατευμένες. Αυτό είναι ένα σημαντικό επίτευγμα. Αποφεύχθηκε το bail in και επομένως ελαχιστοποιούνται και οι αρνητικές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία.

Μετά την ουσιαστική απορρόφηση του καλού μέρους του Συνεργατισμού, η Ελληνική Τράπεζα γίνεται η δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα στην Κύπρο, κατέχοντας το 32% των συνολικών καταθέσεων και το 22% των εξυπηρετούμενων δανείων. Αναμένεται σύντομα να προβεί σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ύψους €150 εκατ. με την συμμετοχή και νέων μετόχων από το εξωτερικό, όπως ένα ειδικό Αμοιβαίο Κεφάλαιο της PIMCO. Η απορρόφηση συνεπάγεται και σημαντικές προκλήσεις για την Ελληνική Τράπεζα, τόσο από λειτουργικής άποψης όσο και από πλευράς διαχείρισης ανθρώπινων πόρων, λόγω του μεγάλου αριθμού εργαζομένων στην CCB.

Σήμερα η αχίλλειος πτέρνα της κυπριακής οικονομίας εξακολουθεί να είναι το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και ανοιγμάτων. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Μαρτίου 2018, το ύψος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ανέρχονταν στο 43,0% των συνολικών δανείων και στο 98% του αναμενόμενου ΑΕΠ του 2018, ποσοστά ακόμα εντυπωσιακά υψηλά παρά την τάση μείωσης τους. Απαιτούν χρηστή διακυβέρνηση της οικονομίας προκειμένου να μην ανατραπεί η καθοδική πορεία του δημόσιου χρέους, συνετή διαχείριση των τραπεζών, ευαισθησία σε αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη βοήθειας, και ταυτόχρονα αύξηση της πίεσης στους στρατηγικούς κακοπληρωτές ώστε να προχωρήσουν στην εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών τους.

Στον τραπεζικό χώρο η κυπριακή κυβέρνηση φαίνεται να προχωρά με βάση δύο παράλληλους και συμπληρωματικούς άξονες πολιτικής. Πρώτον, τη βοήθεια των πιο ευάλωτων νοικοκυριών στην εξυπηρέτηση των στεγαστικών τους δανείων με το νέο πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ. Δεύτερον, την αυστηροποίηση του πλαισίου αφερεγγυότητας και εκποιήσεων ώστε να έχουν πιο αποτελεσματικά εργαλεία οι τράπεζες για να χειριστούν το πιεστικό ζήτημα των στρατηγικών κακοπληρωτών. Η χρονική στιγμή μάλιστα είναι ιδιαίτερα κρίσιμη, δεδομένου ότι το φθινόπωρο ο SSM διενεργεί αξιολογήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) σε όλες τις ευρωπαϊκές μεγάλες τράπεζες, επομένως και τις κυπριακές. Συνεπώς οι δυνατότητες αντοχής των κυπριακών τραπεζών σε σύγκριση με τις υπόλοιπες τράπεζες στην Ευρώπη θα τεθεί στο μικροσκόπιο στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.